

Рівень показників концентрації уваги баскетболісток з вадами слуху

Заболотня В. В., Чуча Н. І.

Харківська державна академія фізичної культури

Анотація. В ігровій діяльності баскетболіста мають значення різноманітні параметри уваги. Встановлено, що баскетболістки з вадами слуху мають «високий» рівень концентрації уваги у тесті Пьерона – Рузера.

Ключові слова: рівень концентрації уваги, баскетболістки, вади слуху.

Вступ. Дослідження вчених свідчать про зростаючу роль психологічного фактора в успішності занять спортом, можливості використання внутрішніх психологічних резервів спортсменів для підвищення спортивної майстерності і досягнення перемог в змаганнях [1,2,3]. Підкреслюють, що психологічна підготовка до змагань є важливим і обов'язковим елементом навчання і тренування [2].

Відомо, що велике значення в ігровій діяльності баскетболіста має розвиток різноманітних параметрів уваги, які сприяють, в свою чергу, більш чіткому протіканню психічних процесів (відчуттю, сприйняттю, мисленню) при виконанні ігрових дій, а це, у свою чергу, сприяє підвищенню ефективності змагальної діяльності [1, 2, 6].

Дослідження С. Є. Шутової [7] свідчать, що найбільш значущу роль відіграє виявлений показник вузької ефективності уваги (51,9 %). Це пов'язано також з тим, що увагу баскетболіста спрямовано не стільки на структуру виконання того чи іншого прийому, скільки на оцінку конкретних ігрових ситуацій та вибір найбільш доцільної дії.

Та виявлені нами дослідження параметрів уваги проводились з баскетболістами різного віку та статі, але з нормальним статусом [3, 4, 5, 6], з кваліфікованими дорослими баскетболістами [1, 7].

У зв'язку з цим, додаткової уваги набуває контроль психологічної підготовленості спортсменів, яких відносять до групи «з особливими потребами».

Мета дослідження – встановити рівень концентрації уваги баскетболісток з вадами слуху.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати науково-методичні джерела з обраної тематики.
2. Визначити рівень показників концентрації уваги баскетболісток команди «Інваспорт».

Об'єкт дослідження – психологічна підготовленість баскетболісток з вадами слуху

Предмет дослідження – рівень концентрації уваги баскетболісток команди «Інваспорт»

Матеріал і методи дослідження. У дослідженні приймали участь 12 баскетболісток 19 – 30 років – гравці команди вищої ліги України.

Рівень концентрації уваги баскетболісток визначався за двома тестами: тестом Пьерона-Рузера і тестом «Концентрація уваги».

Для вирішення завдань, які поставлені у нашому дослідженні, ми використали наступні методи: 1. Аналіз науково – методичної літератури. 2. Психологічне тестування. 3. Методи математичної статистики.

Аналіз результатів дослідження. Рівень концентрації уваги баскетболісток команди «Інваспорт» тестували після закінчення їх участі у змаганнях чемпіонату України серед команд вищої ліги, після якого вони починали підготовку до Дефлімпійських ігор. Напружений сезон вони закінчили на 5 місці серед 10 команд учасниць, досягнувши 50 % перемог у сезоні 2016–17 рр.

Проаналізуємо, який рівень концентрації уваги мали дівчата в тесті Пьерона – Рузера. Отримані результати ми можемо бачити у табл.1. та на рис. 1.

Таблиця 1.

Показники концентрації уваги баскетболісток жіночої команди «Інваспорт» за тестом Пьерона-Рузера

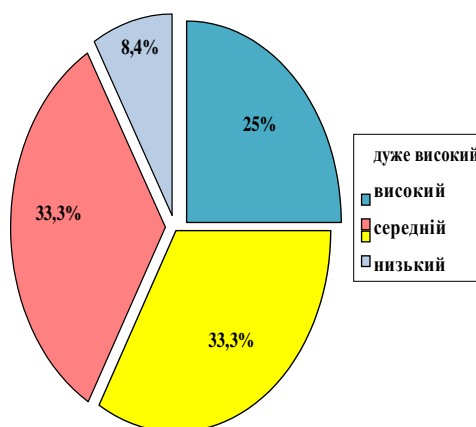
№ з/п	П.І.	Кількість фігур	Ранг	Кількість помилок	Рівень концентрації уваги
1.	О.А.	80	3	0	Середній
2.	Т.А.	92	2	0	Високий
3.	К.Т.	100	1	0	Дуже високий
4.	К.О.	79	4	0	Низький
5.	М.А..	100	1	1	Високий
6.	Б.Ю.	92	2	0	Високий
7.	С.М..	100	1	0	Дуже високий
8.	М.Ю.	80	3	0	Середній
9.	Л.О.	100	1	0	Дуже високий
10.	К.М.	100	1	3	Середній
11.	Б.Н.	92	2	2	Середній
12.	Х.А.	100	1	1	Високий
	$\bar{X} \pm m$	92,92±2,62		0,58±0,30	Високий

Аналізуючи отримані результати, ми бачимо, що баскетболістки команди «Інваспорт» у тесті Пьерона – Рузера показали середній результат в обробці фігур $92,92 \pm 2,62$ фігур за 60 секунд, що відповідає «високому» рівню концентрації уваги. Результат допущених помилок у середньому по групі дорівнює $0,58 \pm 0,30$, що дозволяє залишити рівень з оцінкою «високий».

Вивчаючи показники концентрації уваги баскетболісток з вадами слуху за тестом Пьерона-Рузера було встановлено, що три баскетболістки мали дуже високий рівень концентрації – 25%, 33,3 % (4 баскетболістки) – високий, 33,3% (4 баскетболістки) – середній, 8,4 % (одна) – низький.

Аналіз індивідуальних результатів показує, що 3 баскетболістки показали дуже високий рівень концентрації уваги і не мали жодної помилки.

2 баскетболістки обробили по 100 фігур, але один раз помилились і їх рівень концентрації уваги відповідає високому.

Рис. 1. Показники концентрації уваги баскетболісток команди «Інваспорт» за тестом Пьєрона-Рузера (відсотки)

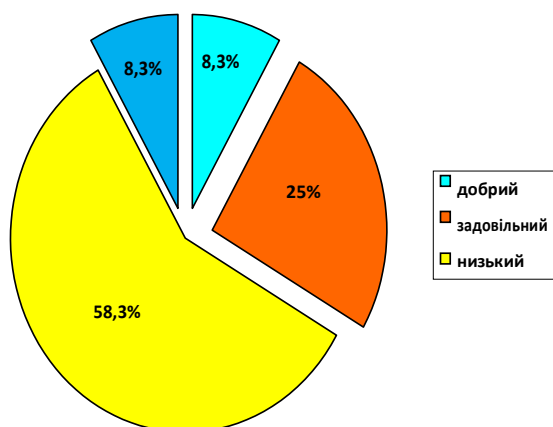
Ще 1 учасниця тестування при обробці 100 фігур схибила 3 рази. Відповідно, її рівень концентрації уваги був оцінений як середній. Найгірший результат був показаний 1 баскетболісткою, яка під час тестування за 60 секунд обробили лише 79 фігур, не допустивши помилок і її рівень концентрації уваги був оцінений, як низький.

Далі проаналізуємо, який рівень концентрації уваги мали дівчата в тесті «Концентрація уваги». Отримані результати ми можемо бачити у табл. 2. та на рис. 2.

Таблиця 2.

Показники концентрації уваги жіночої команди «Інваспорт» баскетболісток за тестом «Концентрація уваги»

№ з/п	П.І.	Кількість оброблених пар цифр (рази)	Кількість помилок (%)	Рівень концентрації уваги
1.	О.А.	63	40	Низький
2.	Т.А.	121	20	Добрий
3.	К.Т.	97	40	Низький
4.	К.О.	117	30	Задовільний
5.	М.А.	93	40	Низький
6.	Б.Ю.	82	40	Низький
7.	С.М.	141	10	Високий
8.	М.Ю.	65	40	Низький
9.	Л.О.	77	40	Низький
10.	К.М.	106	30	Задовільний
11.	Б.Н.	62	40	Низький
12.	Х.А.	107	30	Задовільний
	$\bar{X} \pm m$	94,25±7,63	33,3± 2,96	Низький

Рис. 2. Показники концентрації уваги баскетболісток команди «Інваспорт» за тестом «Концентрація уваги» (відсотки)

Аналіз показників тесту «Концентрація уваги» виявив, що баскетболістки з вадами слуху за 7 хвилин знаходили у середньому $94,25 \pm 7,63$ пари цифр, які у сумі склали 10. Кількість помилок дорівнювала $33,3 \pm 2,96\%$. Цей результат відповідає низькому рівню концентрації уваги.

У даному тесті лише одна баскетболістка мала високий рівень концентрації уваги, що відповідає 8,3%, одна баскетболістка мала добрий рівень – 8,3%, три баскетболістки – задовільний – 25% та семеро гравців мали низький рівень концентрації уваги, що складає 58,3 %.

Розглядаючи індивідуальні результати студенток у тесті «Концентрація уваги» було виявлено, що кращий показник склав 141 пару цифр, що відповідає високому рівню концентрації уваги, який показала одна баскетболістка.

Найгірший результат тесту – 62 пари цифр, який відповідає низькому рівню концентрації уваги, був показаний однією баскетболісткою.

Висновки:

1. Аналіз науково-методичних джерел показав, що стан показників уваги у спортсменів різної кваліфікації та різного віку досліджувався не одноразово, та не виявлено досліджень цих параметрів у спортсменів з «особливими потребами».
2. Баскетболістки команди «Інваспорт» у тесті Пьерона – Рузера показали середньо командний результат на «високому» рівні концентрації уваги.
3. В тесті «Концентрація уваги» виявлені середньо командні показники, які відповідають «низькому» рівню концентрації уваги.

Література

1. Воронова В. И. Особенности проявления внимания у спортсменов высокой квалификации / В. И. Воронова, С. Е. Шутова // Наука в олимпийском спорте – 2004. – №2. – С. 76 – 81.
2. Івченко О. М. Стан контролю психологічної підготовленості баскетболістів на етапі попередньої базової підготовки / О. М. Івченко, О. О. Мітова / Актуальні проблеми медико-біологічного забезпечення фізичної культури, спорту та фізичної реабілітації // Збірник

статей II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 21 квітня 2016 р., Харківська державна академія фізичної культури / за 18н.18. О.В. Пешкової [та 18н.]. – Харків : ФОП Панов А. М., 2016. – С. 274 – 279.

3. Мітова О. О. Контроль параметрів уваги у баскетболістів на етапі попередньої базової підготовки / О. О. Мітова, О. М. Івченко // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Х. : ХДАФК, 2015. – С. 74 – 77.

4. Помещикова І. П. Вплив рівня функцій уваги на ігрові показники баскетболістів 12–13 років. / І. П. Помещикова, Я. Г. Кадигроб, М. В.Коваль, Т. Н. Мальцева // Спортивні ігри – № 2 – 2016 – С. 44 – 46.

5. Помещикова І. П. Рівень концентрації уваги баскетболісток 13 – 14 років / І. П. Помещикова, А. В. Назаревич, І. М. Євтушенко // Физическое воспитание и спорт в высших учебных заведениях: сборник статей X Международной научной конференции, посвященной 60-летию БГТУ им. В.Г. Шухова и 210-летию ХНПУ имени Г.С. Сковороды, 24–25 апреля 2014 года: в 2-х ч.– Харьков, 2014. – Ч.2.– С. 157–160.

6. Чуча Н. І. Визначення рівня параметрів уваги студенток-баскетболісток / Н. І. Чуча // Фізична культура, спорт та здоров'я: стан і перспективи в умовах сучасного українського державотворення в контексті 25-річчя Незалежності України: матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 8–9 грудня 2016 р.) [Електронний ресурс]. – Харків : ХДАФК, 2016. – С. 240–243.

7. Шутова С. Е. Свойства внимания как факторы, обеспечивающие эффективность соревновательной деятельности баскетболистов различной квалификации / С. Е. Шутова // Физическое воспитание студентов творческих специальностей. Сб. науч. тр. – Харьков: ХХПИ, 1999. – № 2. – С. 8–12.

Інформація про авторів:

Заболотня В. В. – студентка

Харківська державна академія фізичної культури

Чуча Н. І. – ст. викладач кафедри спортивних і рухливих ігор

Харківська державна академія фізичної культури

E-mail: natali.chucha@mail.ru